

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
İST- 486 BİYOİSTATİSTİK ÖDEVİ

Mayıs 2023

Sedanur Gülten -21935965

Merve Muratgöl-21822035

Aleyna Çor-21821684

Dergi Künyesi

Hindawi Publishing Corporation Behavioural Neurology Volume 2016, Article ID 3189108, 6 pages

Dergi Erişim Adresi: <http://dx.doi.org/10.1155/2016/318910>

Makale İncelemesi

Makale Adı: Antiepileptic Drug Nonadherence and Its Predictors among People with Epilepsy

Yazarlar: Asmamaw Getnet, Solomon Meseret Woldeyohannes, Lulu Bekana, Tesfa Mekonen, Wubalem Fekadu, Melak Menberu, Solomon Yimer, Adisu Assaye, Amsalu Belete, and Habte Belete

Makale Dili: İngilizce

Makalenin Konusu: Kuzeybatı Etiyopya'nın iki hastanesinde bulunan epilepsili kişilerde antiepileptik ilaç uyumsuzluğu ve öngörücüleri ile arasındaki ilişkiyi incelemek.

Makalenin Amacı: Bu çalışma epilepsi hastaları arasında antiepileptik ilaç uyumsuzluğunun (AED) yaygınlığını ve ilişkili faktörlerini değerlendirmek için bivariante ve multivariable lojistik regresyon kullanarak araştırmayı amaçlamaktadır.

Makalenin Önemi

Bu makalenin sonuçlarına göre hastalar **yeterli bilgi almadıklarında**, epilepsi hastalarının nöbeti kontrol altına alındığında veya hemen sonra **yan etkiler yaşadıklarında**, Sosyal destek algısının **olumsuz** olması durumunda, tedavi süresi **arttıkça** antiepileptik ilaçlara karşı **uyumsuzlukları** artmaktadır. Ayrıca İlaç almanın fiziksel olarak yapılması, epilepsi hastasının maruz kaldığı **stigmatik** deneyimleri artırabilir ve AED'leri almak, bireylere epilepsi hastası olduklarını hatırlatır ve bu nedenle ilaç almayı en aza indirme durumları ortaya çıkarabilmektedir. Yapılan farklı çalışmalarda da epilepsi hastalarının en çok şikayetçi oldukları konunun ilaç yan etkileriyle ilgili olduğu görülmüştür ve bunun en yaygın muhtemel nedenin AED kullanımını sonlandırmak olduğu düşünülmektedir. En uygun tedavi yöntemi ve davranışı uygulanmalıdır. Hastalar yan etkileri ve tedavi süresi, süreci için bilgilendirilmelidir. Antiepileptik ilaçlar kolay ulaşılır olması, genel halk durumuna uygun fiyatlandırılmalı veya ücretsiz ulaşma imkanı olması epilepsi hastaları için olumlu bir etkiye sahip olacaktır. Epilepsi hastaları ve genel halk arasında bilgi yayılması, AED uyumsuzluğunu önlemek ve bu bireylerin sağlıklı bir yaşam sürmelerini desteklemek açısından önemlidir.

Makale Metodolojisi

Örnekleme Planı

Kuzeybatı Etiyopya'daki iki hastanede (Debre Markos Yönlendirme Hastanesi ve Finote Selam İlçe Hastanesi) yapılmıştır, her iki hastane de 3,6 milyon nüfusa hizmet vermekte olup, iki hastanede de takip edilen yaklaşık 1120 epilepsi hastası bulunmaktadır. Çalışmaya en az üç ay boyunca antiepileptik ilaç tedavisi alan ve epilepsi tanısı konulan yetişkin bireyler (18 yaş ve üzeri) dahil edilmiştir. Ciddi nörolojik bozukluk ve diğer ciddi hastalıklardan dolayı iletişim kuramayan bireyler ise çalışmadan hariç tutulmuştur. Çalışma için toplam örneklem sayısı 459 olarak belirlenmiş ve her iki hastane için orantılı olarak dağıtılmıştır (Debre Markos Yönlendirme Hastanesi için 274 ve Finote Selam İlçe Hastanesi için 185).

Kitle: Etiyopya'nın iki hastanesinde bulunan 18 yaş ve üzeri epilepsi hastaları.

Örneklem: Etiyopya'nın iki hastanesinde bulunan 459 epilepsi hastası.

Örnekleme Yöntemi: Sistemli rasgele örnekleme tekniğiyle seçilmiştir.

Verilerin Toplanması

Mayıs 11 ile Haziran 8, 2015 tarihleri arasında kurum tabanlı kesitsel bir çalışma Kuzeybatı Etiyopya'daki Debre Markos Yönlendirme Hastanesi ve Finote Selam İlçe Hastanesi içinde bulunan en az üç ay boyunca antiepileptik ilaç tedavisi alan yaklaşık 1120 epilepsi hastası üzerinden, **eğitilmiş veri toplayıcılar** tarafından yapılandırılmış ve önceden test edilmiş anketler kullanılarak katılımcılarla **yapılan görüşmeler ve hasta dosyalarının incelenmesi** yoluyla toplanılmıştır. AED (Antiepileptik ilaç uyumsuzluğu) sekiz maddeden oluşan Morisky İlaç Uyum Ölçeği (MMAS) ile ölçülmüştür. Kodlanmış veriler EPI INFO yazılımı sürüm 3.5.3'e girildi ve analiz için SPSS sürüm 20'ye aktarılmıştır. Verileri tanımlayıcı istatistiklerle açıklamak için kullanılmıştır. Bağımlı değişken ile ilişkiyi belirlemek için bivariate ve multivariable lojistik regresyon analizi yapılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bu çalışma epilepsi hastaları arasında antiepileptik ilaç uyumsuzluğunun (AED) yaygınlığını ve ilişkili faktörlerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Tedaviye uyumsuzluk, farmakolojik tedavi başarısızlığı ve nöbet tekrarlaması gibi birçok nedenden biridir. AED tedavisiyle epilepsi hastalarının optimum seviye olan yani yaklaşık %70'lik kısmının nöbetten kurtulması beklenmesine rağmen, birçok hasta antiepileptik ilaçlarını uygun şekilde kullanmamaktadır bu da uyumsuzluğa neden olan faktörlerdendir. Uyumsuz hastalarda mortalite oranı (ölümlülük oranı) uyumlu olanlara göre üç kat daha yüksektir. Çalışma katılımcıları arasında antiepileptik ilaç uyumsuzluğunun genel yaygınlığı %37.8 olduğunu göstermiştir AED uyumsuzluğunun sonucunda, nöbet kontrolünde kötüleşme, artmış morbidite ve mortalite, hastanede kalma süresinin uzaması, kötü hasta sonucu, yaşam kalitesinin düşmesi ve artan sağlık maliyeti gibi sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Tüm ilişkili değişkenlerle yapılan çoklu değişken analizinde, ilaçların nasıl elde edildiği sağlık hizmeti sağlayıcılardan sağlık bilgisi alma durumu, sosyal destek, algılanan epilepsiye bağlı stigma, antiepileptik ilaç yan etkilerinin varlığı ve tedavi süresi anlamlı şekilde ilişkili bulunmuştur. Tedavi süresi 6 yıl ve üstü arası olan hastaların uyumsuz olma olasılığı, 3 ay-1 yıl aralığında tedavi edenlere göre 3.47 kat ve tedaviye 2-5 yıl süre devam edenlere göre 2.32 kat daha fazla bulunmuştur. Yani tedavi süresi arttıkça uyumsuz olma durumu artmaktadır. Tedavi süresince yan etkiler hakkında yeterli bilgi alamayan bireyler, alanlara göre uyumsuz olma olasılığı 2.2 kat fazla, zayıf sosyal desteği olan katılımcıların, güçlü sosyal desteği olanlara kıyasla uyumsuz olma olasılığı 1.88 kat daha fazladır. Epilepsi ile ilişkili algılanan stigma olan katılımcıların uyumsuz olma olasılığı, olmayanlara göre 2.27 kat daha fazladır.

Bu çalışma bulgularına bakıldığında antiepileptik ilaç ile uyumsuzluk yaygınlığı Kuzey Karolina, Finlandiya ve Birleşik Krallık 'ta yapılan çalışmalarla uyumlu olmakla birlikte, ABD'deki bir çalışmadan daha yüksek bulunmuştur.